



Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 7 Sayı: 31 Volume: 7 Issue: 31

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARININ FİZİKİ DURUMUNUN İNCELENMESİ PHYSICAL EXAMINATION OF THE STATE OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS

Yasemin KUBANÇ*

Öz

Bir okul öncesi eğitim kurumunun iç ve dış fiziki yapısının taşınması gereken standartları tam olarak belirten istatistikî veriler bulunmamaktadır. Bu nedenle bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı yayınlarından ve çeşitli çalışmalardan da yararlanılarak yapılandırılmış bir gözlem formu hazırlanmış ve okul öncesi eğitim kurumlarının iç ve dış fiziksel koşullarının ve donanımının belirlenen bu standartlara ne derece uygun olduğu araştırılmıştır. Bunun için amaçlı örnekleme yöntemine göre seçilen 10 okul öncesi eğitim kurumu, 52 maddelik yapılandırılmış bir gözlem formu ile değerlendirilmiş ve gözlemler fotoğraflarla kayıt altına alınmıştır. Bulgular, öğrenci sayısı, bir okul öncesi eğitim kurumunda bulunması gereken odalar ve bu odalarda bulunması gereken köşeler ile eğitimsel amaçlı araç-gereçler olmak üzere üç ana başlık altında incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda; okullarda eğitim gören öğrenci sayısının standartların çok üzerinde olduğu ve okulun iç fiziksel koşullarının kısmen okul öncesi eğitim dönemi çocuklarının gelişim düzeyleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak düzenlendiği görülmüştür. Okullarda bulunması gereken odalardan olan idari odalar, oyun odası, açık hava oyun alanları ve WC'ler hemen hemen her okulda bulunurken, muayene odası hiçbir okulda bulunmamaktadır. Müzik köşesi, bilgisayar köşesi ve fen ve doğa köşesi en çok ihmal edilen köşeler olurken, okullarda en çok çocukların serbest kas gelişimini destekleyen araç-gereçlerin eksik olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul Öncesi, Fiziksel Koşullar, Araç- Gereç, Eğitim Ortamı.

Abstract

A pre-school education should carry the physical structure of the internal and external standard that specifies exactly the statistical data available. Therefore, in this study, the Ministry of Education publications and a variety of studies making use of a structured observation form was prepared and pre-school education institutions, internal and external physical conditions and hardware set these standards extent appropriate, investigated. For this purpose according to the sampling method selected 10 pre-school institutions, the 52-item assessed with a structured observation form and observations were recorded with photographs. Findings, the number of students to be included in a pre-school education should be present in the room and corner of this room and educational purposes, including tools and supplies were examined under three main headings. In the result, the number of students studying in schools is much higher than the standard internal physical conditions of schools and pre-school age children in part of the development needs and taking into account the level of regulation was observed. The school of the rooms which should be present in administrative rooms, game room, outdoor playground and restrooms were found in almost every school, in school, there is no examination room. Music corner, computer science and nature corner corner and most neglected corners, while most of the children in schools supporting the development of free muscle was observed that the equipments are missing.

Keywords: Preschool, Physical Conditions, Equipments, Educational Environment.

* Arş. Gör., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği ABD.

Giriş

Okul öncesi eğitim, doğumdan zorunlu eğitim yaşına kadar, çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önüne alınarak, çocukların sağlıklı bir biçimde fiziksel, duygusal, dil, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerini sağlayıcı, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, çocukların kendilerine güven duymalarının sağlandığı, ebeveyn ve eğitimcilerin etkin olduğu sistemli bir eğitimidir (MEB, 2012). Günümüzde kadının iş hayatına katılması, teknolojik ve bilimsel gelişmelerdeki artış çocuğun beslenme, sağlık ve eğitim gibi gereksinimlerini ailelerin tek başına yerine getirmesini olanaksız kılmaktadır, bu nedenle aileler bu görevlerini azda olsa hafifletebilecek temel kuruluşlara ihtiyaç duymaya başlamıştır. Günümüz eğitim sistemi içinde 0-6 yaş arası çocuklara eğitim veren ve gelişimlerini destekleyen bu kuruluşların tümüne okul öncesi eğitim kurumları denmektedir (Oktay, 1999). Türkiye’de okul öncesi eğitim veren bu kurumlar çeşitli yasa ve yönetmeliklerle resmi ve özel kuruluşlar tarafından çeşitli adlarla açılmakta ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu’nun (SHÇEK) ilgili birimlerince desteklenmektedir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olanlar; bağımsız anaokulları, ilköğretim bünyesinde bulunan anasınıfları, kız meslek lisesi bünyesindeki uygulama anaokulları ve uygulama anasınıflarıdır (Aral, Kandır & Can Yaşar, 2002: 44; Ural & Ramazan, 2007: 27).

UNİCEF (2000) kaliteli eğitimin beş temel boyutunun olduğunu ifade etmiştir. Bunlar öğrenenler, fiziksel çevre, müfredat, öğrenme-öğretme süreci ve öğrenme kazanımlarıdır. Sıra, masa, sandalye, dolap gibi araçlarla, boş alanlar, mekânın ısı, ışık ve renk düzeni gibi bir dizi değişkenler fiziksel çevreyi oluşturmaktadır (Uludağ, 2008: 20). Bu fiziksel değişkenlerin eğitim ortamlarında ne şekilde ve nasıl kullanıldığı, varlığı veya yokluğu öğretmen-öğrenci ilişkisini, öğrenci-öğrenci ilişkisini, çocuğun okula karşı tutumunu, öğretim programının uygulanışını, çocuğun başarısını ve eğitimin kalitesini büyük ölçüde etkileyebilmektedir (Çelik & Kök, 2007; Karip, 2007: 213). Çünkü eğitim ortamı, davranışın gerçekleştirilebilmesi için gerekli fiziksel, sosyal ve psikolojik etkenlerin tümünü kapsayan genel bir kavramdır (Dönmez, 2008: 10). Bu nedendir ki okul öncesi eğitiminde birçok çağdaş yaklaşımın eğitim ortamlarının önemine dikkat çektiği görülmektedir.

1965 yılında ortaya konan Head Start Yaklaşımında çocuklar için özel öğrenme ortamları hazırlanmıştır. Bu ortamlarda su, inşaat, ısı, ışık, renk ve ses düzenlemelerine özellikle önem verilmiştir (akt. Büyükkaragöz, 1994). Bu yaklaşımın genel amacı çocuğun sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel yönden kapasitesini en üst düzeye çıkartmaya çalışmaktır. Bu amacı gerçekleştirebilmek için de çeşitli uyarıcıların

bulunduğu ortamlar oluşturulmuştur (Aral, Kandır & Can Yaşar, 2002: 34). Bir diğer yaklaşım 1970 yılında David Weikart tarafından ortaya konan High/Scope Eğitimi Yaklaşımıdır. Bu yaklaşıma göre öğrenmenin gerçekleşebilmesi için her şeyden önce öğrenen bireyin çeşitli materyalleri olmalıdır. High/Scope yaklaşımında öğretmenlerin amacı etkin öğrenmeyi gerçekleştirecek, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre şekillenmiş bir eğitim öğretim ortamı hazırlamaktır. Montessori Yaklaşımında (1982) ise çocuklara, araştırma, deneme, hata yapma ve hatalarını kendi kendilerine düzeltmeleri için fırsat verilir. Duyu organlarını kullanarak materyallerin, şekillerin ve renklerin bilinmeyen özelliklerini keşfetmeleri için çocuklara özgür bir ortam sağlanmaktadır. Bu da çocuğun gelişimine uygun bir ortam hazırlamanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Çocuk için oluşan engeller minimum seviyede tutulur ve çocuğun var olan enerjisini bu ortam içerisinde kullanmasına imkân tanınarak, çocukların yalnız başlarına, akranlarıyla ve yetişkinlerle birlikte oynamanın, konuşmanın, düşünmenin ve bilinmeyenleri birlikte keşfetmenin zevkini yaşamaları sağlanır (Aral, Kandır & Can Yaşar, 2002: 28-35; Danışman, 2012; Temel, 1994).

Yukarıdaki yaklaşımlarda da bahsedildiği gibi okul öncesi eğitim merkezlerinin tasarımı, okul çağına gelmemiş çocukların ilgisini çekecek şekilde estetik özellikler taşıması, kurumsal binalardan farklı bir imajının olması, ev atmosferi oluşturacak şekilde tasarlanarak çocukların okula karşı olumlu tutum geliştirmelerinin sağlanması açısından önemlidir (Baran, Yılmaz & Yıldırım, 2007; Demiriz, Karadağ & Ulutaş, 2003; Dönmez, 2008; Uysal, 2006: 24). Yine Moore ve Lackney’e (1994) göre hem çocuğun tedirginliğinin azalması, hem de çocukların tüm etkinliklerin ev havasında geçeceğine inanması için bu kurumların ev şeklinde çocuğu psikolojik olarak rahatlatacak, iç açıcı bir biçimde tasarlanması gerekir. Yine çocuklar sürekli çevrelerini keşfetmek isterler ki bu öğrenmenin en iyi yoludur ve öğrenciler bu konuda teşvik edilmelidir. Montessori’ye (1982) göre çocuklara çok iyi tasarlanmış materyallerle donatılmış bir çevre hazırlandığında üst düzeyde bir öğrenme gerçekleşecektir. Çok amaçlı bir çevre düzenlemesi aynı zamanda çocuklara yeni denemeler yapma ve problem çözme fırsatları da sunmaktadır (Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği [OÖEKY], 2009: 62).

Yapılan çalışmalar fiziksel ortamın önemini ve okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel ortam açısından yeterli bir düzeyde olmadığını ortaya koymaktadır. Nitekim Kalemci 1998 yılında 25 özel ve 25 resmi kurumlara bağlı olmak üzere toplam 50 okul öncesi eğitim kurumunu incelemiş, kurumların fiziksel özelliklerine ve çevre düzenlemesine dair genel yetersizliklerinin olduğunu tespit etmiştir. Cryer, Tietze ve Wesses (2001) araştırmalarında Amerika ve Almanya’da çocukları okul öncesi eğitim kurumlarında

öğretim gören 2799 veliyi incelemişlerdir. Bu araştırmada çalışmaya katılan veliler, verilen okul öncesi eğitimin kalitesini belirleyen en önemli hususun sınıf düzeni olduğunu ifade etmişlerdir. Yine Yazıcı, Yellice ve Özer (2003) tarafından *Okulöncesi Eğitim Ortamını Değerlendirme Ölçeğine* göre 10 anaokulu incelenmiştir. Çalışma sonucunda hiçbir anaokulunun çocuklara mükemmel derecede eğitim ortamı sağlamadığı görülmüştür.

Yıldız ve Perihanoğlu (2004) okullarda araç-gereç bulunma düzeyi ile öğrencilerin gelişim düzeyi arasında ki ilişkiyi incelemiştir. 31 okul öncesi eğitim kurumu ve 1040 öğrenci üzerinde yapılan bu çalışmada araç-gereç bulunma düzeyi ile dil gelişimi ve bilişsel gelişim arasında anlamlı bir farklılık bulunurken, dikkat çekici bir şekilde motor gelişim açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Baran, Yılmaz ve Yıldırım (2007) *Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Okul Öncesi Eğitim Yapılarındaki Kullanıcı Gereksinimleri* adlı çalışmada Diyarbakır ilinden örneklem olarak alınan bir anaokulunun yanlış planlamadan ve malzeme eksikliğinden dolayı öğrencilerin gereksinimlerini tam olarak karşılamaktan uzak olduğunu tespit etmişlerdir. Yine Karaküçük tarafından 2008 yılında Sivas ilinde 15 okul öncesi eğitim kurumu fiziksel açıdan incelenmiş ve bu kurumların ortak bir standarda sahip olmadığı ve genel olarak her açıdan yetersiz oldukları görülmüştür.

Çevrenin insan davranışı üzerinde ki bu önemli etkisinden dolayı bu çalışmada, Elazığ il merkezinde yer alan okul öncesi eğitim kurumlarının, Milli Eğitim Bakanlığı yayınlarında ve çeşitli araştırmalarda yer alan fiziksel standartlara ne derece uygun olduğu, hazırlanan bir ölçeğe göre tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim gören çocuklara daha iyi ve verimli bir eğitim öğretim ortamı hazırlamak için var olan araç-gereç eksikliklerinin belirlenmesi ve okulların fiziksel yapılarının incelenmesi hedeflenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden gözlem ve doküman incelemesi tekniği bir arada kullanılmıştır. Çünkü bu çalışmada amaç, sayısal veri üretmekten çok, olay, olgu ve durumları doğal ortamında derinlemesine incelemektir (Yıldırım & Şimşek, 2008: 170). Ayrıca çalışmanın geçerliliğini arttırmak amacıyla çalışma, araştırma problemiyle ilgili yazılı ve görsel materyallerle de desteklenmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2008: 187).

Araştırma problemine cevap bulmak için araştırmacı tarafından 52 maddeden oluşan yapılandırılmış bir gözlem formu hazırlanmıştır. Bu formun hazırlanmasında MEB yayınlarının yanı sıra

literatür taraması sonucunda elde edilen çeşitli veriler de dikkate alınmıştır. Bulgular okullarda çekilen fotoğraflarla desteklenmiştir.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın alanı Elazığ il merkezinde yer alan ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan on okul öncesi eğitim kurumu ile sınırlandırılmıştır. Bu okullar belirlenirken, nitel araştırmalarda zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak tanıyan (Yıldırım & Şimşek, 2008: 107) amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklem yöntemi kullanılmıştır. Elazığ il merkezinde bulunan beş eğitim bölgesinin özellikleri göz önünde bulundurulmuş ve her bölgeden iki devlet okulu seçilerek çalışmaya dâhil edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmacı yapılandırılmış gözlem formunu hazırlarken, Milli Eğitim Bakanlığı yayınlarını ve literatürü inceleyerek bir okul öncesi eğitim kurumunun taşınması gereken fiziksel koşulları tespit etmeye çalışmıştır. Okulların fiziki yapılarını tam olarak belirten istatiki veriler bulunmadığından (Ural & Ramazan, 2007: 47) MEB Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği, MEB Kurum Açılması ve Kapatılmasına İlişkin Esaslar Metni, MEB Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP) başta olmak üzere literatürde yer alan çeşitli araştırmalardan da yararlanılarak 52 maddeden oluşan bir gözlem formu hazırlanmış ve her okul bu gözlem formuna göre değerlendirilmiştir.

Bulgular; Milli Eğitim Bakanlığı 625 sayılı *Özel Eğitim Kurumları Kanunu'na* dayanılarak hazırlanan *Özel Eğitim Kurumları Standartlar Yönergesinden* (ÖEKSY) de yararlanılarak 1) okullarda ki öğrenci sayısı; okullarda var olan araç-gereçlerin yeterli sayıda olup olmadığının tespiti için öğrenci sayısı önemli bir değişkendir, 2) okul öncesi eğitim kurumlarında bulunması gereken odalar, 3) bu odalarda bulunması gereken köşeler ve eğitimsel amaçlı araç-gereçler olmak üzere üç başlık altında incelenmiştir. Bu çalışmada amaç, okulların genel durumunu ortaya koyacak geniş bir çerçeveye sunmaktır.

Çalışmanın başında kavramsal çerçeve belli olduğundan verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu tür analizde amaç elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2008: 224).

Bulgular ve Yorumlar

Öğrenci Sayısı

MEB Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin 8. maddesinin 2. fıkrasında '*Bir gruptaki çocuk sayısının 10'dan az, 20'den fazla olmaması esastır. Çocuk sayısı fazla olduğu takdirde ikinci grup oluşturulur. Ancak, her bir grubun azamî çocuk sayısı dolmadan yeni grup oluşturulamaz. Tek ana sınıflarında ve uygulama sınıflarında ise sınıf kapasitesi dikkate alınarak çocuk sayısı 25'e kadar çıkarılabilir*' ifadesi yer almaktadır (OÖEKY, 2009: 168). Moore ve Lackney'e (1994) göre ise batıdaki çağdaş okul öncesi eğitim kurumlarında kapasite 120 çocuğun üzerine çıkarılmamaktadır ($6 \times 20 = 120$). Tablo 1'de okulların öğrenci kapasitelerinin dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 1: Okulların öğrenci kapasitelerinin dağılımı

Okul Adı	Grup sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Her bir gruba düşen ortalama öğrenci sayısı
A1 OKULU	7	152	21,7
A2 OKULU	5	110	22
A3 OKULU	6	120	20
A4 OKULU	6	120	20
A5 OKULU	8	170	21,25
A6 OKULU	4	87	21,75
A7 OKULU	5	110	22
A8 OKULU	7	200	28,57
A9OKULU	6	160	26,6
A10 OKULU	6	170	28,3

Tablo 1'de görüldüğü gibi A3 ve A4 okullarında grup başına düşen öğrenci sayısı 20 iken diğer 8 okulda grup başına düşen öğrenci sayısı 20'nin üzerindedir. Bu sonuçlardan genel olarak bu okulların büyük bir çoğunluğunun öğrenci sayısı bakımından MEB mevzuatına uygun olmadığı söylenebilir.

OECD'nin (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2009) Bir Bakışta Eğitim Programı Raporu öğrenci başarısızlığındaki en önemli etkenlerden birinin kalabalık sınıflar olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca sınıfların çok kalabalık olması,

öğrenci başına düşen alanın ve öğrenci başına düşen araç-gereç sayısının azalmasına, öğrencinin güdülenmesi için ek zamana, öğrencideki okula ait olma duygusunun azalmasına ve öğretmenin sınıf disiplinini sağlamakta zorlanmasına neden olabilmektedir (Arı & Deniz, 2008; Celep, 2002; Cotton, 1996; Çakır, 2013; Çınar, 2004; Erden, 1998; Finn vd., 2001; Öztürk, 2003; Seferoğlu, 2004; Yaman, 2010; Zurawsky, 2003). Yine Türk Eğitim Derneğinin (2007: 367) yapmış olduğu bir araştırmaya göre öğretmenlerin % 59'unun sınıfların kalabalık olmasından dolayı problem yaşadığı görülmektedir. Aynı çalışmada sınıfların kalabalık olmasından dolayı sorun yaşayan öğrencilerin oranı % 46'dır. Çalışmanın sonuçları bu araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Okullarda Bulunması Gereken Odalar

İdari Odalar

MEB'in Kurum Açılması ve Kapatılmasına İlişkin Esaslar metninin (2004) 5. bölümünün 1. maddesinin c bendinde '*Mahallen temin edilen binalarda eğitim kurumunun açılmasının uygun görülmesi durumunda, dersane, idare odaları ve öğretmenler odasının standartlara uygun olarak mahallen donatılması gereklidir*' ifadesi kullanılmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarının idari bölümlerini yönetici ve öğretmen odaları ile bunlara ait lavabolar oluşturmaktadır. Bu odalar çocuklar için düşünülmüş diğer alanlarla bağlantılı olmakla birlikte bina içinde ayrı bir planlama göstermelidir (Baran, Yılmaz & Yıldırım, 2007: 33). Araştırma alanını oluşturan 10 okul öncesi eğitim kurumunda idari bölümler diğer alanlardan ayrı düşünülerek yapılmıştır. Bu odalara öğrencilerin de kullandığı ortak alandan gidilmektedir. Öğretmenler için ayrı bir oda çoğu okulda (8) bulunmamaktadır. Bu sonuçlar daha önce yapılan çalışmaları desteklemektedir (Baran, Yılmaz & Yıldırım, 2007; Karaküçük, 2008).

Muayene Odası

Muayene odası, çocukların başına herhangi bir kaza gelmesi ya da kendini iyi hissetmemesi durumunda çocuklara müdahale edilebilmesi için gerekli olan bir alandır. Muayene odasında muayene için gerekli olan araç-gereç, muayene masası, ilk yardım dolabı, ilaç dolabı ve soyunma için bir bölüm olmalı, güvenlik açısından bu oda oyun odasından uzakta ve ilaçlar çocukların ulaşamayacakları yerlerde muhafaza edilmelidir (Baran, Yılmaz & Yıldırım, 2007: 34; Uysal, 2006: 33). Ayrıca MEB (2004) *Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin* 3. kısım 27. maddesinde *Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuk sağlığı konusunda uzman bir tabibin bulunması esastır* ifadesi yer almaktadır.

Araştırma alanını oluşturan 10 okul öncesi eğitim kurumunun hiçbirinde sağlık için ayrı bir oda

düşünülmemiştir, dolayısıyla bu okullarda bir tabip de bulunmamaktadır. Bu sonuç Karaküçük'ün (2008) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Ayrıca *Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği*'nin 6. kısmının 53. maddesinde *Okul öncesi eğitim kurumlarında, kaza ve acil durumlarda kullanılmak üzere standartlara uygun olarak ilk yardım dolabı ile ilk yardım çantası ve bunlara ait araç ve malzeme bulundurulur* ifadesi kullanılmaktadır (OÖEKY, 2009: 189). Çalışma alanını oluşturan 10 okuldan sadece 7 tanesinde ecza dolabı bulunmaktadır ve ihtiyaçlar sadece bu ecza dolaplarından karşılanmaktadır (Resim 1).



Resim 1. Ecza Dolabı Örneği

Uyku Odası

Uyku odaları çocukların gün içerisinde dinlenmeleri ve uyumaları için kullanılan mekânlardır. Bu odalar bolca ışık ve hava almalıdır. Çocuk yatakları en az bir kişinin rahatlıkla geçebileceği aralıklarla düzenlenmeli ve çocukların güvenli ve rahat bir şekilde uyumalarına imkân verilmelidir. Yerden yüksek yataklar kullanılmamalıdır. Zeminin ahşap olması ve yalıtımın iyi yapılması halinde, yer yatakları veya açılıp kapanabilir yataklar kullanılabilir (Demiriz, Karadağ & Ulutaş, 2003; Oğuzkan & Oral, 1983; Uysal, 2006: 31).

Çalışma alanını oluşturan 10 okul öncesi eğitim kurumunun sadece 3 tanesinde uyku odası mevcuttur. Bu sonuç Karaküçük (2008) ve Baran, Yılmaz ve Yıldırım'ın (2007) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Diğer okullar ikili sistemde eğitim verdikleri için uyku odalarına ihtiyaç duymadıklarını ifade etmişlerdir. Uyku odası bulunan okulların standartları birçok yönüyle yukarıdaki standartlara uygun olarak tasarlanmamıştır. Yatak sistemi olarak yerden çok yüksek ve birbirine bitişik şekilde sıralanmış ranzalar kullanılmaktadır (Resim 2 ve 3). Uyku odalarının zemini, standartlara uygun olarak ahşap döşemeyle kaplanmıştır ancak bu odalar hazırlanırken okulun en sessiz köşesi olması, hava ve güneş gibi faktörler göz önünde tutulmamıştır (Resim 3). Bu sonuç

Karaküçük'ün (2008) çalışmasıyla kısmen paralellik göstermektedir.



Resim 2. Ranza Örneği



Resim 3. Uyku Odası

Oyun Odaları

Okul öncesi eğitim kurumlarında en çok ihtiyaç duyulan ve işlevsel açıdan en aktif olan bölümdür. Oyun odasının fiziksel özellikleri, etkinliklerin çeşitliliğine, öğrencilerin bireysel ve grup olarak oynamalarına imkân sağlayacak şekilde düzenlenmelidir (Weelhousen, 1999). Masa, sandalye, oyuncak dolapları gibi taşınabilir malzemeler sabit olarak yerleştirilmemeli ve çocukların çeşitli grup oyunlarında, yağışlı havalarda ise içeride oyun oynamalarına imkân sağlayacak şekilde dizayn edilmelidir (Baran, Yılmaz & Yıldırım, 2007: 35; Oğuzkan & Oral, 1983: 124). Araştırma grubunu oluşturan 10 okulun hepsinde oyun salonları bulunmaktadır (Resim 4).



Resim 4. Oyun Salonu Örnekleri

Çalışma alanını oluşturan okullarda 2 ile 4 arası derslik bulunmaktadır. Derslikler incelendiğinde olması gereken köşelerin bir kısmının hiç olmadığı, bir kısmının ise yeterli olmadığı görülmüştür. Derslikler kare veya dikdörtgen biçiminde olup derslik başına düşen öğrenci sayısı 24'ten fazladır. Dersliklerin zemini ya boydan boya halı ile ya da ahşap döşeme ile kaplanmıştır. Duvarlar yağlı boya veya duvar kâğıtları ile örtülmüştür (Resim 4 ve 5).



Resim 5. Halı ve Döşemeler

Mutfak ve Yemek Odası

Okul öncesi eğitim kurumlarında bir yemek odası veya mutfak bulunmalıdır. Yemek odasındaki eşyaların ebatları çocuklara uygun olmalıdır. Yine yemek odasının mutfaka yakın olması ve mutfakta sağdan sola doğru buzdolabı, tezgâh, evye, yine tezgâh, ocak, tezgâh şeklinde eşyaların düzenlenmesi tercih edilir. L şekli mutfak çok kullanışlı, U şekli mutfak şekli ise çocuklar için daha uygundur. Havalandırma tertibatı bulundurulmalı, yerler ise kolay temizlenebilir kalebodur, mermer tarzı döşemelerle kaplanmalıdır (Baran, Yılmaz & Yıldırım, 2007: 40; Uysal, 2006: 32).

Çalışma alanını oluşturan okulların 6 tanesinde mutfak bulunurken geriye kalan 4 okul ikili sistemde eğitim verdikleri için gerek duymadıklarını ifade etmişlerdir. Okullarda yemek odası ve mutfak birlikte düşünülmüştür. Mutfakların duvarları fayans veya yağlı boya, yerleri kalebodur veya ahşap döşemidir. Mutfakta yer alan masalar dikdörtgen olup, sandalyeler çocuğun fiziksel özelliklerine uygundur. Bu sonuç daha önce yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir (Baran, Yılmaz & Yıldırım, 2007; Karaküçük, 2008). Bir mutfakta bulunması gereken aletlerden olan fırın 6 okulun tamamında da vardır, buzdolabı 5 okulda bulunmaktadır, mikser sadece 1 okulumuzda bulunurken, tencere, tava, yemek takımı, bardak gibi araç gereçler 6 okulumuzda da bulunmaktadır (Resim 6).



Resim 6. Mutfak veya Yemek Odaları

WC ve Lavabolar

Lavabolar hem çocukların oyun alanlarına yakın olmalı, hem de çocukların vücut özelliklerine uygun olmalıdır. Her 10 çocuğa bir klozet ve lavabo düşmeli, tuvaletlerde doğal aydınlatma ve havalandırma olmalı, zemin kaymayan ve kolay temizlenebilen malzemeden

yapılmalıdır (Baran, Yılmaz & Yıldırım, 2007: 41). Kız ve erkek öğrencilerin lavaboları ayrı olmalı ve lavabolar engelli öğrencilerin kullanımına da uygun olmalıdır (ÖÖKSY, 2012; Tunga, 2011: 32).

Çalışma alanını oluşturan okul öncesi eğitim kurumlarında lavabolar öğrencilerin fiziksel özellikleri düşünülerek yapılmıştır, ancak ana sınıf öğrencileri ilkokul öğrencileri ile aynı lavaboları kullandıkları için böyle bir imkâna sahip olmadıkları görülmüştür. Ayrıca kız ve erkek öğrenciler aynı WC'yi kullanmaktadır. Lavabo ve WC sayısı her okulda 3 veya 4 civarındadır. Buda her 30 çocuğa 1 WC düştüğünü göstermektedir. Yine WC ve lavabolar engelli öğrencilerin kullanımına uygun değildir (Resim 7).



Resim 7. Lavabo örnekleri

Bu sonuç Karaküçük'ün (2008) çalışmasıyla zıtlık göstermektedir. Karaküçük çalışmasında ortalama her 6 öğrenciye 1 lavabonun ve 4 çocuğa 1 tuvaletin düştüğünü tespit etmiştir.

Açık Hava Oyun Alanları

Oyun, çocukların motor becerilerinin ve bilişsel gelişimlerinin oluşmasına katkıda bulunur (Arslan, 2008). Dış oyun alanları planlanırken çocuklara araştırma, gözlem, problem çözme ve deneme yoluyla gelişme ve öğrenme fırsatı verilmelidir. Yollar, ağaçlar, farklı yüzeyler yaratıcı etkinlikler oluşturmada kullanılmalıdır. Boş toprak parçaları çocukların doğayla iletişim kurmalarına fırsat verecektir. Açık hava oyun alanlarında doğal çimler ve gölgelik yapan ağaçların bulunması beklenir (ÖÖEKY, 2009: 96). Yine Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin 6. kısmının 53. maddesinde *Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim etkinliklerinin sağlıklı ve uygun bir ortamda gerçekleştirilebilmesi için oyun alanı ile bahçenin bulunması ve amacına uygun olarak düzenlenmesi esastır. Bu düzenleme yapılırken; trafik eğitim pisti, kum havuzu, bahçe oyun araçları, ayrıca çocukların fen ve doğa çalışmaları yapabilmeleri için yeterli toprak alan bulundurulmasına özen gösterilmelidir* ifadesi kullanılmaktadır (ÖÖEKY, 2009: 189).

Çalışma alanını oluşturan okulların hepsinin bahçesi mevcuttur. Ancak mevcut okulların sadece 3 tanesinde bahçe amacına uygun aletlerle donatılmıştır. Maddi imkânsızlıklardan dolayı diğer 7 okulda, çocukların eğlenceli vakit geçirebileceği ve gelişimini destekleyecek hiçbir araç gereç yoktur. Okulların sadece 1 tanesinde zemin çocukların yaralanmasını önlemek için yumuşak maddeyle kaplanmıştır. Çocukların bahçede yine eğitimlerinin bir parçası olan trafik eğitimini yapabilecek alanları, bitkileri tanıyıp ekim yapabilecekleri bir kısım bulunmamaktadır. Sadece 1 okulumuzda bu amaca yönelik trafik işaret levhaları bulunmaktadır (Resim 8). Bu sonuç Karaküçük (2008) ve Baran, Yılmaz ve Yıldırım'ın (2007) çalışmasıyla paralellik göstermektedir.



Resim 8. Trafik işaret levhaları ve açık hava oyun alanları

Odalarda Bulunması Gereken Köşeler ve Eğitimsel Amaçlı Araç-Gereçler

Çocuklar etkinlikler sırasında hareket edebilecekleri, bilgilerini inşa edebilecekleri, yaratıcılıklarını gösterebilecekleri, rol yapabilecekleri, arkadaşlarıyla ya da bireysel olarak oynayabilecekleri alanlara ihtiyaç duymaktadırlar (Sanoff, 1995). Öğrencilerin bu ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bir okul öncesi eğitim kurumunda evcilik köşesi, kitaplık köşesi, dinlenme köşesi, kukla köşesi, fen ve doğa köşesi, bilgisayar köşesi, matematik köşesi, müzik köşesi olmalıdır (Aral, Kandır & Can Yaşar, 2002: 92; Poyraz & Dere, 2001; Tunga, 2011: 34).

Evcilik Köşesi

Evcilik köşesinde okul öncesi öğrencileri anne, baba, doktor, hemşire, öğretmen, postacı gibi üstlendikleri çeşitli rollerle hayal güçlerini de kullanarak değişik oyunlar oynayabilirler. Çocuk bu şekilde paylaşmayı, yardımlaşmayı ve kurallara uyma gibi pek çok sosyal davranışı kazanabilir. Aynı zamanda çocuk arkadaşları ile oyun oynarken, onlarla iletişim kurup kelime hazinesini de zenginleştirir (Aral, Kandır & Can Yaşar, 2002: 94; MEB, 2012: 10; MEGEP, 2007)

Oyun odasındaki en eğlenceli köşelerden biri olan evcilik köşesinde yer alan parçalı masa 7 okulda bulunurken 3 okulda yoktur (Resim 9). Çocuk koltuğu sadece 2 okulda bulunmaktadır, geriye kalan 8 okulda çocukların oturup dinlenebileceği bir koltuk bulunmamaktadır (Resim 10). Eşya dolabı ve halı 10 okulumuzun tamamında da bulunmaktadır.



Resim 9. Parçalı masa



Resim 10. Çocuk koltukları

Bir oyun odasında bulunması gereken dikdörtgen masa 7 okulda bulunurken 3 okulda bulunmamaktadır. Resim masası 2 okulda bulunurken 8 okulda yoktur. 9 okulda sandalye sayısı yeterli iken 1 okulda sandalye sayısı öğrenci sayısına yeterli gelmemektedir. (Resim 11).



Resim 11. Dikdörtgen masa ve resim masası ile çocuk sandalyesi örnekleri



Resim 12. Evcilik köşesi, oyun blokları, çeşitli oyuncaklar ve eşya dolapları

Oyun blokları 7 okulda yeteriyken 3 okulda yeterli düzeyde değildir (Resim 12).

Kitaplık Köşesi

Oyun odasında bulunması gereken bir diğer bölüm de kitaplık köşesidir. Kitapların çocuğa tanıtılmasında ve sunulmasında kitap köşesi önemli bir araçtır. Sessiz bir etkinlik alanı olduğu için diğer köşelerden farklı bir yerde hatta odanın en sessiz ve en ışık alan yerinde bulunmalıdır. Çevrenin sestten arındırılmış olması ve çocukların kitaplara rahatça ulaşabilmesi için kitapların sergileneceği açık raflı dolapların bulunması genellikle tercih edilir (Aral & Bulut, 2001; OÖEKY, 2009: 93-97).

Kitaplık köşesinde bulunması gereken araç gereçlerden kitaplık 8 okulda bulunurken, 2 okulda bulunmamaktadır (Resim 13 ve 14).



Resim 13. Kitaplık



Resim 14. Kitap köşesi

Dinlenme Köşesi

Dinlenme köşesi, bir oyun odasında çocukların dinlenebilmesi için düşünülen bir köşedir. Dinlenme köşesinde çocuk koltukları, minderler, TV, DVD gibi teknolojik aletler bulunmaktadır (Tunga, 2011: 34). Çalışma alanını oluşturan 5 okulda teyp, 7 okulda TV, 5 okulda da DVD bulunmaktadır, velilerin desteğiyle toplanan çocuk minderleri ise sadece 2 okulda vardır (Resim 15).



Resim 15. Dinlenme Köşesinden Örnekler

Kukla Köşesi

0-6 yaş arası dönem yaratıcılığın en çok geliştiği dönem olduğu için (Can Yaşar, 2009) okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklardaki yaratıcılık duygusunu geliştirici bazı araç gereçlerin amacına uygun bir şekilde kullanılması gereklidir (Grim, 2011). Bu araç gereçlerden biri olan kuklalar sadece çocukları eğlendiren basit bir eğlence aracı olmaktan öte, eğlendirirken eğiten, toplumların duygu ve düşüncelerini ifade ettiği ve çağın sanat anlayışını, kültürel yapısını yansıtan bir araçtır (MEGEP, 2007: 4). Çalışma alanımızı oluşturan okulların

7 tanesinde çeşitli kuklalar bulunurken, 3 tanesinde kukla bulunmamaktadır (Resim 16).



Resim 16. Kukla Köşeleri

Fen ve Doğa Köşesi

Fen ve doğa çalışmaları çocukların gelişimlerine yardım etmenin yanında, çocukların hayata bakış açılarında değişiklik meydana getirmesi, davranışlarını etkilemesi, onlara daha farklı düşünme yolları öğretmesi, problem çözme becerilerini geliştirmesi bakımından önemlidir. Çocuklar yaparak, deneyerek öğrenmeden zevk alır ve böylece hem daha kolay hem de daha hızlı öğrenirler. Fen ve doğa çalışmaları ile çocuk tüm bedeni ve beş duyu organı ile öğrenme olayına katılmış olur. Bu köşe sayesinde çocuğa neyi nasıl yapacağını söylemek yerine bu tür etkinliklerle çocuğun kendi kendine öğrenebilmesi için çocuk teşvik edilecektir. Fen ve doğa etkinlikleriyle çocuk hayvan besleyip, bitki yetiştirip, deney ve gözlem yapacağı için bu köşelerin dışarıya açılabilir bir yerde bulunması da önemlidir (MEGEP, 2011: 1-3).

Çalışma alanını oluşturan okullardan 4 tanesinde fen ve doğa köşesi bulunurken, 6 tanesinde bulunmamaktadır. Fen ve doğa köşesi bulunan okullarda ise sadece çiçek yetiştirilmektedir. Bunun dışında çocukların deney ve gözlem yapabilecekleri araç-gereçler ve ilgilenebilecekleri hayvanlar bulunmamaktadır (Resim 17).



Resim 17. Fen ve Doğa Köşeleri

Bilgisayar Köşesi

Bilgisayar doğru ve bilinçli bir şekilde kullanıldığında çocukların problem çözme, dikkat, yaratıcılık ve bilgiyi öğrenme gibi bilişsel becerilerini geliştirebilmektedir. Okul öncesi eğitiminde kullanılan bilgisayar, özellikle el ve göz koordinasyonuna büyük katkı sağlayarak çocuğun el becerisini desteklemektedir. Bunun yanında bilgisayar oyunlarında hızlı bir şekilde karar vermeyi gerektiren problemler, çocukta problem çözme becerisinin gelişmesine de katkı sağlayabilir

(Güler, 2012). Bilgisayar köşesi 10 okuldan sadece 2 tanesinde bulunmaktadır (Resim 18).



Resim 18. Bilgisayar Köşesi

Müzik Köşesi

Çeşitli müzik ve ritim aletlerinin yardımıyla çocuklarda estetik duyguların gelişiminin sağlandığı köşedir. Burada çeşitli müzik ve ritim aletleri çocukların rahatlıkla uzanıp alabileceği bir yerde bulunmalıdır (OÖEKY, 2009: 95). Çalışma alanını oluşturan okulların hiçbirinde müzik köşesi bulunmamaktadır.

Diğer İlgi Köşeleri

Sanat etkinlikleri ve bu etkinlikler sırasında yapılan çalışmaların sergilenmesi okul öncesi eğitim dönemi çocukları için büyük önem taşımaktadır. Sanat etkinliklerinin yapıldığı alan suya yakın ancak yoğun dolaşım alanlarından uzak olmalıdır. Çünkü gerekli yoğunlaşma sağlanamazsa, çocuklarda sıkıntı ve kaygı verici durumlar meydana gelebilir (OÖEKY, 2009: 74). Çocukların etkinliklerinin sergilendiği yayın panosu 9 okulda bulunurken, sadece 1 okulda yoktur. Yazı tahtası ise 6 okulda bulunurken, 4 okulda bulunmamaktadır (Resim 19).



Resim 19. Yayın Panosu

Oyun odasındaki köşeleri birbirinden ayıracak olan paravan sadece 1 okulda bulunurken 9 okulda yoktur (Resim 20). Bu durum çocukların köşelerde rahat oynayamamasına ve etkinlik sırasında dikkatlerin dağılmasına, ses açısından birbirlerini rahatsız etmelerine neden olmaktadır (Türk Eğitim Derneği, 2007). Resim 21'de görüldüğü gibi paravan kullanılmadığı için köşeler içi içe karmaşık ve uygunsuz bir görünüm meydana gelmesine neden olmuştur.

Kukla köşesi, kitap köşesi ve evcilik köşesi iç içe girmiştir.



Resim 20. Paravan



Resim 21. Kukla, Evcilik ve Kitaplık Köşeleri

Okul öncesi eğitim döneminde yapılan temel hareket ve kombinasyonların çocukların yetişkinlik dönemine direkt etkisi bulunmaktadır. Çocukların kolektif davranmayı, grupla veya kendi başına hareket etmeyi ve düzenli-disiplinli olma gibi özellikleri beden eğitimi ve oyun sırasında elde etmektedir (Kale, 2003: 81; Singh, 2005). Çalışma alanını oluşturan okullarda serbest kas gelişimini sağlayan araç gereçlerin sayısı oldukça kısıtlıdır (Resim 22).

Orneğin kum havuzu 10 okulun sadece 2'sinde bulunup, 8 tanesinde bulunmamaktadır. Tırmanma beygiri 4 okulda bulunurken, 6 okulda bulunmamaktadır. Denge tahtası sadece 2 okul öncesi eğitim kurumunda bulunurken, 8 tanesinde yoktur. Kaydırak, 6 okulda bulunurken, 4 okulda bulunmamaktadır. Salıncaklı kayak 4 okulda mevcuttur, geriye kalan 6 okulda bulunmamaktadır. Oyun sandıkları 2 okulda yer alırken, 8 tanesinde yoktur. Bu durum çocukların kas ve kemik gelişimini olumsuz yönde etkilemenin yanı sıra, çocuğun kuvvet, esneklik,

çabukluk, dayanıklılık gibi özelliklerinin gelişmesini de engellemektedir (Kale, 2003).



Resim 22. Serbest Kas Gelişimini Destekleyecek Aletler

Çalışma alanını oluşturan okulların 7 tanesinde çocukların el becerilerinin gelişmesini destekleyici oyun blokları bulunurken, 3 tanesinde ihtiyacı tam olarak karşılamamaktadır.

Sonuçlar ve Tartışma

Çalışma sonucunda okul öncesi eğitim binalarının tasarlanırken, büyük oranda ortak bir standarda göre yapılmadığı, özelliklerinin MEB standartlarına ve çeşitli araştırmalarda yer alan koşullara kısmen uyduğu, bu nedenle hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin ihtiyaçlarını tam olarak karşılamaktan uzak olduğu gözlenmiştir. Bu sonuçlar daha önce yapılan çalışmaları desteklemektedir (Karaküçük, 2008; Türk Eğitim Derneği, 2007). Dönmez'in (2008: 10) 'taş mektepler' olarak tarif ettiği bu yapıların estetik kaygılar taşımadığı, diğer ilkokul ve lise binalarından çok da farklı özelliklerinin olmadığı söylenebilir. Yine Dönmez'e (2008) göre bu durumun hızlı nüfus artışı nedeniyle okul ihtiyacının fazla olması, bu binaların tasarlanırken çocukların gelişim düzeylerinin ve temel ihtiyaçlarının dikkate alınmaması, çoğunlukla bu okulların ilkokullardan bağımsız olmaması ve eğitim politikalarının tek düzeliginden kaynaklandığı ifade edilebilir. Bu durumu ortadan kaldırmak için yeni inşa edilecek olan ilkokul binalarının bünyesinde açılacak olan anasınıflarının ve bağımsız anaokullarının uygun

fiziksel şartlarda inşa edilmesi zorunlu hale getirilmeli, inşa koşulları için de okul mimarlarından yardım alınmalıdır. İlkokul bünyesindeki anasınıflarının velilerinden alınan aylık ücret, yalnızca bu sınıfların ihtiyacı olan donanımına harcanmalıdır (Ural & Ramazan, 2007: 54).

Araştırma sonucunda okullarda eğitim gören öğrenci sayısının belirlenen standartların genellikle çok üzerinde olduğu görülmüştür. Öğrenci sayısındaki fazlalık, sınıfların çok kalabalık olmasına, bu durumda öğrenci başına düşen alanın ve öğrenci başına düşen araç-gereç sayısının azalmasına, öğrencinin güdülenmesi için ek zamana ve öğretmenin sınıf disiplini sağlamak zorlanmasına neden olabilir. Bu sonuçlar daha önce yapılan çalışma sonuçlarını desteklemektedir (Arı & Deniz, 2008; Celep, 2002; Çakır, 2013; Çınar, 2004; Erden, 1998; Finn vd., 2001; OECD, 2009; Öztürk, 2003; Seferoğlu, 2004; Yaman, 2010; Zurawsky, 2003).

Dikkat çekici bir şekilde tasarlanan bir eğitim ortamı, çocuğun olumlu duygular geliştirmesine sonra da bu olumlu duygularını okula, derslerine, öğretmenlerine ve arkadaşlarına yönlendirmesinde oldukça etkilidir (Dönmez, 2008, Güven, 2004; Kartal, 2005; Holfester, 2008; Schilling, 2011). Bu nedenle okul binaları aynı zamanda ilgi çekici bir şekilde tasarlanmalıdır. Bunun yanında okulların mimarisinde hem çağdaş hem de kültürel unsurlar kendisini göstermeli, aynı zamanda çeşitli öğretim model ve yöntemlerine uygun şekilde dönüştürülebilir olmalıdır (Kıldan, 2007).

Okullarda bulunması gereken odalardan olan idari odalar, oyun odası, açık hava oyun odaları ve WC'ler hemen hemen her okulda bulunurken, muayene odası hiçbir okulda bulunmamaktadır. Okul öncesi çağındaki çocuklar kendilerini tam olarak koruyamadıklarından kazalara ve çeşitli yaralanmalara maruz kalabilmektedirler. Ayrıca deprem, yangın gibi durumlar da düşünüldüğünde, her kurumda görevli bir doktor bulunmadığından, okul öncesi eğitim kurumlarındaki görevli yönetici ve öğretmenlerin ilkyardım ve acil müdahale konusunda eğitilmiş olmaları gerekir (Ural & Ramazan, 2007: 56). Uyku odası ve yemek odası ise bazı okullarda bulunurken, bazı okullar ikili eğitim verdikleri gerekçesiyle ihtiyaç duymadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar daha önce yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir (Baran, Yılmaz & Yıldırım, 2007; Karaküçük, 2008). Bunun yanında müzik köşesi, bilgisayar köşesi ve fen ve doğa köşesi en çok ihmal edilen köşeler olmuştur. Müzik köşesi hiçbir okulda yokken, bilgisayar köşesi sadece 2 okulda, fen ve doğa köşesi ise sadece 4 okulda bulunmaktadır.

Bir okul öncesi eğitim kurumunda bulunması gereken araç-gereçler bu okulların büyük bir çoğunluğunda bulunmaktadır ve aynı zamanda binalarda yer alan araç-gereçlerin (masa, sandalye, dolap gibi) çocukların fiziksel özelliklerine uygun olduğu söylenebilir. Örneğin halı, eşya dolabı, parçalı masa, kukla, kitaplık, ecza dolabı, buzdolabı, fırın gibi birçok alet bu okullarımızda mevcuttur. Oyun köşesinde bulunması gereken çocuk koltuğu ve resim masası, dinlenme köşesinde olması gereken çocuk minderleri, çeşitli köşeleri birbirinden ayırmak için kullanılan paravan ve özellikle serbest kas gelişimini destekleyen kum havuzu, tırmanma beygiri, denge tahtası, salıncaklı kayak ile oyun sandıkları çoğu okulda olmayan araç-gereçlerdendir.

Araç-gereç eksikliği çocukların bilişsel, duyuşsal ve özellikle psiko-motor davranışlarının gelişmesini engellemekte, öğretmenlerin dersi etkili bir şekilde sunmasını zorlaştırmaktadır. Bu da hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin mutlu bir şekilde ders işlemelerine ket vurmaktadır. Türk Eğitim Derneği'nin (2007, 365) yaptığı çalışma sonuçlarına göre öğretmenlerin % 53'ü, ihtiyaç duyduğu ders araç gereçlerine istediği zaman ulaşamamaktadır. Bu nedenle sınıflar, öğrencilere zengin öğrenme ortamı sağlayacak, öğrenme davranışını artıracak ve hızlandıracak araç gereçlerle donatılmalıdır (Erişen & Güleş, 2007; Schilling, 2011; Senemoğlu, 2012; Singh, 2005; Ültanır & Ültanır, 2002; Yıldız & Perihanoglu, 2004). Veliler de çocuklarının daha iyi şartlarda eğitim alabilmeleri için okul ile iletişimi artırmalı ve gerekli araç-gereçlerin temin edilebilmesi için destek sağlamalıdır.

KAYNAKÇA

- ARAL, N. & BULUT, Ş. (2001). Anasınıfı Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarıyla Yaptıkları Uygulamaların İncelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 25 (278), 13-19
- ARAL, N., KANDIR, A. & CAN YAŞAR, M. (2002). *Okul Öncesi Eğitim ve Okul Öncesi Eğitim Programları*. İstanbul: YAPA Yayınları, 28-49
- ARI, R. & DENİZ, E. (2008). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Maya Akademi
- ARSLAN, M. (2008). Günümüzde Montessori Pedagojisi. *Milli Eğitim Bakanlığı Dergisi*, 177, 65-79
- BARAN, M., YILMAZ, A. & YILDIRIM, M. (2007). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Okul Öncesi Eğitim Yapılarındaki Kullanıcı Gereksinimleri. *Diyarbakır Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 27-44
- BÜYÜKKARAGÖZ, S. (1994). *Okul Öncesi Eğitim Programlarında Yeni Yaklaşım: Proje ve Türkiye'deki Uygulamalar*. İstanbul: YA-PA Yayınları, 221-234
- CAN YAŞAR, M. (2009). Anasınıfına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarının Yaratıcı Düşünme Becerilerine Drama Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi*, Ankara
- CELEP, C. (2002). *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık
- COTTON, K. (1996). *School Size, School Climate, and Student Performance*. <http://www.nwrel.org/scpd/sirs/10/c020.html> Retrieved March 6, 2013

- ÇAKIR, S. A. (2013). Sınıf Mevcudunun 2005 Öğretim Programları'nın Başarısına Etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (2), 313-328
- ÇELİK, M. & KÖK, M. (2007). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanımın Önemi. *KKEF Dergisi*, 15, 158-168
- ÇINAR, O. (2004). Kalabalık Sınıfların Öğretmen ve Öğrenciye Etkisi. *XIII. Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İnönü Üniversitesi, 6-9 Temmuz 2004, Malatya
- <http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/455.pdf> Erişim Tarihi 13 Şubat 2014
- CRYER, D., TIETZE, W. & WESSELS H. (2001). Parents' Perceptions Of Their Children's Childcare: A Cross-National Comparison. *Early Childhood Research Quarterly*, 17, 259-277
- DANIŞMAN, Ş. (2012). Montessori Yaklaşımına Genel Bir Bakış ve Eğitim Ortamının Düzenlenmesi. *Eğitimde Politika Analizi Dergisi*, 1 (2), 85-113
- DEMİRİZ, S., KARADAĞ, A. & ULUTAŞ, İ. (2003). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- DÖNMEZ, B. (2008). Okul ve Sınıf Ergonomisi ya da İnsanı Öncelemek. *Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 4(11), 10-14
- ERDEN M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları
- ERİŞEN, Y. & GÜLEŞ, F. (2007). Montessori Materyallerinin Tasarım Kalitesi Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 287-305.
- FINN, J.D., GERBER, S.B., ACHILLES, C.M. & BOYD-ZAHİRAS, J. (2001). The Enduring Effects of Small Classes, *Teachers College Record*, 103, 145-183.
- GRİM, T. (2011). Understanding Montessori's Sensitive Periods. *Community Times*
- <http://www.shiningminds.com/PDF/CommunityTimes/CT%20Nov%20Dec%20Jan%202011.pdf> Retrieved March 16, 2013
- GÜVEN, İ. (2004). Etkili Bir Öğretim İçin Öğretmenden Beklenenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 164
- http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/164/guven.htm Erişim Tarihi 10 Ocak 2014
- GÜLER, T. (2012). Okul Öncesinde Bilgisayar Destekli Eğitim. *Hacettepe Eğitim Dergisi*, http://bote.hacettepe.edu.tr/wiki/index.php/Bilgisayar_Destekli_Egitim Erişim Tarihi 4 Mart 2013
- HOLFESTER, C. (2008). The Montessori Method. *EBSCO Publishing Inc.* Retrieved March 6, 2013
- http://www.williamsburgmontessori.org/wpcontent/uploads/2010/08/The_Montessori_Method.pdf
- KALE, R. (2003). *Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayınları, 81
- KALEMCİ, F. (1998). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Çevre Düzenlemesi ve Çalışan Eğitimci Personelin Nitelikleri Yönünden İncelenmesi*. Ankara
- KARAKÜÇÜK, S. A. (2008). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Fiziksel/ Mekânsal Koşulların İncelenmesi: Sivas ili Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32 (2), 307-320
- KARİP, E. (2007). İlköğretimde Kalite: Avrupa Birliği Kalite Göstergeleri Çerçevesinde Kalitenin Değerlendirilmesi, *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (Edt: S. Özdemir, H. Bacanlı & M. Sözer), Türk Eğitim Derneği, 211-264
- KARTAL, H. (2005). Erken Çocukluk Eğitim Programlarından Anne-Çocuk Eğitim Programının 6 Yaş Grubundaki Çocukların Bilişsel Gelişimlerine Etkisi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa
- KILDAN, O. (2007). Okul Öncesi Eğitim Ortamları, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 501-510
- MEB (2004). *Kurum Açılması ve Kapatılmasına İlişkin Esaslar*. Ankara: Tebliğler Dergisi
- http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2557_0.html Erişim Tarihi 20 Şubat 2014
- MEB (2012). *Okulöncesi Eğitim Nedir?*. Ankara: MEB Yayını

- http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/80/04/747201/icerikle_r/okul-öncesi-egitim_109573.htm Erişim Tarihi 28 Ekim 2013
- MEGEP (2007). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi; Kuklalar. Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi*, Ankara: MEGEP Yayını, 4
- http://okulöncesiuzmani.com/public/files/Kuklalar_1.pdf Erişim Tarihi 16 Aralık 2013
- MEGEP (2011). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi; Özel Eğitimde Fen ve Doğa Etkinlikleri*. Ankara: MEGEP Yayını, 1-3
- http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/%C3%96zel%20E%C4%9Fitimde%20Fen%20Ve%20Do%C4%9Fa%20Etkinlikleri.pdf Erişim Tarihi 15 Ocak 2014
- MONTESORİ, M. (1982). *Çocuk Eğitimi: Montessori Metodu*. İstanbul: Sander Yayınları
- MOORE, G. T. & LACKNEY, J. A. (1994). Educational Facilities for The Twenty-first Century, Research Analysis and Design Patterns. Center For Architecture and Urban Planning Research. *University of Wisconsin*, 34-47
- OĞUZKAN, Ş. & ORAL, G. (1983). *Okul Öncesi Eğitimi*. İstanbul: Milli Eğitim Yayınevi, 124
- OKTAY, A. (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları, 17
- OECD (2009). *Bir Bakışta Eğitim Göstergeleri*. Paris: OECD İnternet Kitapevi
- <http://www.oecd.org/edu/skills-beyond-school/43638890.pdf> Erişim Tarihi 5 Ocak 2014
- OÖKSY (2012). *Özel Eğitim Anaokulunda Bulunması Gereken Bölümler*. Madde 15 ve 18, Ankara: MEB Yayınları
- OÖEKY (2009). *36 ve 72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı ve Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği*. İstanbul: Morpa Yayınları, 62-96
- ÖZTÜRK, B. (2003). Sınıfta İstenmeyen Davranışların Önlenmesi ve Giderilmesi. *Sınıf Yönetimi* (Edt: E. Karip), Ankara: Pegem Yayıncılık
- POYRAZ, H. & DERE, H. (2001). *Okul Öncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- SANOFF, H. (1995). *School Design: Van Nostrand Reinhold*. New York, 26-55
- SCHILLING, K. (2011). Montessori Approach to Teaching/Learning and Use of Didactic Materials. *Education Graduate Symposium on University of Manitoba*, March 4, 2011 pp.1-16.
- SEFEROĞLU, S. S. (2004). Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 83-95.
- SENEMOĞLU, N. (2012). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- SİNGH, R. (2005). The Montessori Method. *Seminar- New Delhi*, 546, 38-43.
- <http://www.india-seminar.com/2005/546/546%20renu%20singh.htm> Retrieved April 6, 2013
- TEMEL, F. (1994). Montessori'nin Görüşleri ve Eğitim Yaklaşımı. *Okul Öncesi Eğitim Dergisi*, 26(47), 18-22
- TUNGA, M. (2011), *Özel Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetim Kılavuzu*, Ankara: Kitap Atölyesi Yayınları, 31-34
- TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ (2007). *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Bölüm 12
- ULUDAĞ, Z. (2008). İnsan ve Mekan İlişkisinde Okul. *Eğitim-Öğretim ve Bilim Dergisi*, 11, 20
- UNICEF (2000). *Defining Quality in Education*. A Paper Presented by UNICEF at The Meeting of The International Working Group on Education, Florence, Italy
- URAL, O. & Ramazan, M. O. (2007), Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü, *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (Edt: S. Özdemir, H. Bacanlı & M. Sözer), Türk Eğitim Derneği, 11-56
- UYSAL, F. (2006), Okulöncesi Çocuk Eğitim Merkezlerinde İç ve Dış Mekân Organizasyonlarının Eğitim Yaklaşımları Çerçevesinde İncelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 24-33
- ÜLTANIR, Y. G. & ÜLTANIR, E. (2002). İlköğretim Beşinci Sınıf Çocuklarının Öğrenme Tipleri. *AİBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 38-56.
- WEELHOUSEN, K. (1999), Big Ideas for Small Spaces, http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/search/detailmini.jsp?_nfpb=true&_ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ597731&ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=EJ597731 Retrieved November 1, 2013
- WEİKART, D. P. (1970). Okul Öncesi Çocuklar İçin Temeller: High/Scope Yaklaşımı. *Erken Çocukluk Eğitiminde Farklı Modeller* (Edt: Sevdâ Bekman), İstanbul: UNICEF Yayınları, 100-123
- YAMAN, E. (2010). Kalabalık Sınıfların Etkileri: Öğrenciler Ne Düşünüyor?. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (2), 403-414
- YAZICI, Z., YELLİCE, B. & ÖZER, D. (2003). *Okul Öncesi Eğitim Ortamlarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları, 113-123
- YILDIRIM, A. & ŞİMŞEK, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Kitapevi
- YILDIZ, R. & PERİHANOĞLU, P. (2004). Okul Öncesi Eğitimde Araç-Gereç Bulunma Düzeyi ile Öğrencilerin Gelişim Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Yüzüncüyıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(II), 1-15
- ZURAWSKY, C. (2003). Class Size: Research Points, *American Educational Research Association*, Washington: DC.